

Скляр Я.В., здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Яра О.С., к.ю.н., професор

ВЧЕННЯ ПРО ВИКОНАВЦЯ ЗЛОЧИНУ В НІМЕЦЬКІЙ ТЕОРІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Чинні на сьогодні норми про спільне вчинення злочину містяться у третій главі другого розділу Загальної частини Кримінального кодексу Федеративної республіки Німеччини (далі – КК ФРН). Водночас деяке значення можуть мати певні інші норми Загальної частини (наприклад §14) чи Особливої частини КК (зокрема для відмежування співучасті від причетності (§257 КК) чи то інших форм взаємодії кількох суб'єктів при вчиненні злочину, у тому числі §111, §159 КК) [1].

А.Е. Жалінський зауважує, що відсутність нормативної регламентації в Загальній частині КК ФРН ряду форм співучасті є всього лише особливістю німецького підходу до нормативної регламентації інституту співвиконавства і співучасті, оскільки ряд норм Особливої частини такі форми співучасті містить [2, с. 256].

Специфіка німецької термінології, що позначає прояви співучасті потребує значної уваги, а отже і ґрунтовного дослідження. Дефініції «Täterschaft» та «Teilnahme» не позначають взаємодію між кількома особами (співучасниками), тобто не позначають форми співучасті у загальноприйнятому в пострадянській доктрині розумінні. Такий підхід різко контрастує з українським: вітчизняний законодавець прямо вказав, що виконавець – тільки та особа, яка діє у співучасті з іншими [3, с. 243].

У § 25 (Täterschaft) викладено три форми виконавства: безпосереднє виконавство (Alleintäterschaft / unmittelbare Täterschaft), Опосередковане виконавство (mittelbare Täterschaft), Співвиконавство (Mittäterschaft).

Німецький законодавець розрізняє при вчиненні злочину ролі виконавця, підбурювача та пособника. Цей трьохелементний поділ (Dreiteilung) був запозичений з Кримінального кодексу Франції 1810 року (ст. 59, 60), знайшовши відбиток в імперському КК 1871 року (§47-49), та був без особливих зауважень збережений і при кримінально-правовій реформі 1960 рр. [4].

Екстенсивне поняття виконавця (extensiver Täterbegriff) – теорія, яка покладена в основу моністичної системи і виходить з того, що виконавцем злочину є кожен, хто спричиняє передбачене складом діяння наслідок (злочинний результат). Відповідно, склад злочину позначається як

центральна категорія для виконавства через таке необхідне спричинення (Verursachung) [5].

К. Роксін називає теорію рестриктивного поняття виконавця (restriktiver Täterbegriff) – домінуючою навіть з огляду на те, що вона найбільше узгоджується з чинним кримінальним законом. Відповідно до цього підходу виконавство охоплює лише безпосереднє виконавство, опосередковане виконавство та співвиконавство [6].

Література

1. Кримінальний кодекс ФРН. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/stgb/gesamt.pdf>

2. Жалинский А.Э. Современное немецкое уголовное право. Москва: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2006. 560 с.

3. Хавронюк М.І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації. Київ: Юрисконсульт, 2006. 1048 с.

4. Kudlich. StGB §25 Täterschaft. Beck'scher Online Kommentar StGB, Heinschel-Heinegg Rn. 1-2.2. Stand 01.12.2020.

5. Herzberg R., Mittelbare Täterschaft und Anstiftung in formalen Organisationen, in: Amelung (Hrsg.), Individuelle Verantwortung und Beteiligungsverhältnisse bei Straftaten in bürokratischen Organisationen des Staates, der Wirtschaft und der Gesellschaft, 2000, S. 33 ff.

6. Roxin C. Strafrecht Allgemeiner Teil Band II Besondere Erscheinungsformen der Straftat. Verlag C.H. Beck München. 2003.

УДК 343.2(043.2)

Стаднік М.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Херсонський інститут МАУП, м. Херсон, Україна
Науковий керівник: Мкртчян Р.С., к.ю.н., доцент

ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ

У Кримінальному кодексі України з'явився новий розділ XIII-1 «Обмежувальні заходи», де відповідно до ст. 91-1 КК України передбачено, що суд може застосувати до особи, яка вчинила домашнє насильство, один або декілька обмежувальних заходів, в тому числі направити її для проходження програми для кривдників або пробаційної програми. У зв'язку з виникненням нового інституту в Кримінальному праві України виникає потреба дослідити його правову природу та визначити його місце в системі заходів кримінально-правового впливу.

Відповідно до ст. 53 Стамбульської конвенції сторони вживають